

ВЈЕЖБА ξθ'. Αναλιζирај и преведи: **α'** Ὁμόνοιᾶ βεβαιοὶ τὰς πόλεις. **β'** Οἱ νόμοι ζημιούσιν τοὺς ἀδικούντας. **γ'** Ὁμηρος ὠμοίου τοῖς φύλλοις τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος. **δ'** Οἱ Ἕλληνες δάφνη καὶ φοινικὶ τοὺς νικῶντας ἐστεφάνουν. **ε'** Ὁ χρυσοῦς πολλῶν βροτῶν ψυχὰς δουλοῖ.

Г р а д и в о : промјена индикатива презенте активног и имперфекта активног стегнутих тематских глагола на -όω (GGJ, §243-244); инфинитив и партицип презенте активног стегнутих тематских глагола на -όω (GGJ, §243-244).

П о ј а в е : **рекција** грч. гл. ὁμοιοῶ (+acc i dat) која се разликује од рекције лат. гл. confēro (+acc cum +abl) и срп. гл. поређивати (+acc sa +int).

А н а л и з а : **Именице:** ἀνθρώπων – gen mpl, ἀνθρώπος homo, vir, човек; βροτῶν – gen mpl, βροτός mortālis, смртник; γένος – acc nsg, γένος genus, род; δάφνη – dat fsg, δάφνη laurus, лавор; Ἕλληνες – nom mpl, Ἕλληνας Graecus, Грк; νόμοι – nom mpl, νόμος lex, закон; Ὁμηρος – nom msg, Ὁμήρου Homērus, Хомер; ὁμόνοιᾶ – nom fsg, ὁμόνοιᾶ concordia, слога; πόλεις – acc fpl, πόλις civitas, држава; φοινικὶ – dat fsg, φοινῖξ palma, палма; φύλλοις – dat npl, φύλλον folium, лист; χρυσοῦς – nom msg, χρυσοῦς aurum, злато; ψυχὰς – acc fpl, ψυχή anīma, душа. **Придејви:** πολλῶν – gen mpl, πολλός multus, мног. **Члан:** ὁ – nom msg, ὁ; οἱ – nom mpl, ὁ; τὰς – acc fpl, ἡ; τό – nom nsg, τό; τοῖς – dat npl, τό; τοὺς – acc mpl, ὁ; τῶν – gen mpl, ὁ. **Глаголи:** ἀδικούντας – acc mpl pt praes act, ἀδικέω injuriam facio, чинити неправду; βεβαιοὶ – 3sg ind praes act, βεβαιοῦ firmo, јачати; δουλοῖ – 3sg ind praes act, δουλόω servum reddo, facio; ἐστεφάνουν – 3pl ind ipf act, στεφανόω coronāo, крунисати; ζημιούσιν – 3pl ind praes act, ζημιόω multo, кажњавати; νικῶντας – acc mpl pt praes act, νικάω vinco, побеђивати; ὠμοίου – 3sg ind ipf act, ὁμοιοῶ confēro, поређивати. **Везници:** καὶ – et, -que, u.

Т r a n s l a t i o : **i.** Concordia civitates firmat. **ii.** Leges puniunt illos qui injuriam faciunt (injuriosos puniunt). **iii.** Homērus cum foliis hominum genus (genus humanum) conferebat. **iv.** Graeci victōres lauro et palma coronābant. **v.** Aurum anīmos multorum mortalium servos facit.

П р е в о д : **1.** Слога јача државе. **2.** Закони кажњавају оне који чине неправду. **3.** Хомер је поређивао род људи (људски род) са лицијем. **4.** Грци су побједнике крунисали лавором и палмом. **5.** Злато роби душе многих смртника.

ВЈЕЖБА ο'. Αναλιζирај и преведи: **α'** Ὑπὸ τῶν σοφῶν ὁ μὲν λόγος ὠμοιοῦτο τῷ ἀργύρῳ, ἡ δὲ σιγὴ τῷ χρυσῷ. **β'** Οἱ Λακεδαιμόνιοι τὰς κεφαλὰς στεφανοῦμενοι εἰς μάχην προσήρχοντο. **γ'** Οἱ δοῦλοι ὑπὸ τῶν δεσποτῶν ἐμαστιγοῦντο. **δ'** Κακὸν ἐστὶ τῶν ἀρίστων γνώμαις ἐναντιοῦσθαι. **ε'** Οἱ τῶν Σпартиатῶν παῖδες νομίμως περὶ Ἀρτέμιδος βωμὸν μαστιγοῦνται.

Г р а д и в о : промјена индикатива презенте медиопасивног и имперфекта медиопасивног стегнутих тематских глагола на -όω (GGJ, §243-244); инфинитив и партицип презенте медиопасивног стегнутих тематских глагола на -όω (GGJ, §243-244).

П о ј а в е : **акузатив обзира** (accusatīvus limitatiōnis), у τὰς κεφαλὰς στεφανοῦμενοι, који се на латински преводи аблативом (capitibus coronātis) а на српски помоћу израза с обзиром на, односно генитивом (крунисани с обзиром на главе, крунисаних глава); **енклиза**, у κακὸν ἐστὶν.

А н а л и з а : **Именице:** ἀργύρῳ – dat msg, ἀργυρος argentum, сребро; Ἀρτέμιδος – gen fsg, Ἄρτεμις Artēmis, Артемида; βωμὸν – acc msg, βωμός ara, жртвеник; γνώμαις – dat fpl, γνώμη sententia, consilium, мишљење; δεσποτῶν – gen mpl, δεσπότης domīnus, erus, господар; δοῦλοι – nom mpl, δοῦλος servus, роб; κεφαλὰς – acc fpl, κεφαλή caput, глава; Λακεδαιμόνιοι – nom mpl, Λακεδαιμόνιοι Lacedaemonii, Спартаναи; λόγος – nom msg, λόγος verbum, sermo, говор; μάχην – acc fsg, μάχη pugna, proelium, борба, битка; παῖδες – nom mpl, παῖς puer, pl libēri дјечак, pl дјеца; σιγὴ – nom fsg, σιγὴ silentium, ћување; Спартиатῶν – gen mpl, Спартиатῆς Spartānus, Lacedaemonius, Спартаναи; χρυσῷ – dat msg, χρυσοῦς aurum, злато. **Придејви:** ἀρίστων – gen mpl grad sup, ἀγαθός bonus, добар; κακὸν – nom nsg, κακός mālus, лоуи, зао; σοφῶν – gen mpl, σοφός sapiens, мудар. **Члан:** ἡ – nom fsg, ἡ; ὁ – nom msg, ὁ; οἱ – nom mpl, ὁ; τὰς – acc fpl, ἡ; τῷ – dat msg, ὁ; τῶν – gen mpl, ὁ. **Глаголи:** ἐμαστιγοῦντο – 3pl ind ipf mp, μαστιγόω verbēro, бичевати; ἐναντιοῦσθαι – inf praes mp, ἐναντιοῦμαι resisto, противити се; ἐστὶν – 3sg ind praes act, εἰμι sum, бити; μαστιγοῦνται – 3pl ind praes

mp, μαστιγῶ *verbĕro*, *βιχεvατι*; **προσῆρχοντο** – 3pl ind ipf mp, προσέρχομαι *adeo*, *eo ad*, *uñu y*; **στεφανοῦμενοι** – nom mpl pt praes mp, στεφανῶ *corōno*, *κρyнисани*; **ὁμοιοῦτο** – 3pl inf ipf mp, ὁμοιῶ *confĕro*, *πορεβιvατι*. **Прилози**: **νομιμῶς** – *legitĭme*, *законито*. **Предлози**: **εἰς** – + acc, *ad*, *in*, *y*; **περὶ** – + acc, *circum*, *circa*, *око*. **Речце**: **μὲν ... δὲ** – *o ... autem*, *o.... a*.

T r a n s l a t i o : **i.** *A sapientĭbus sermo cum argento confertur, silentium autem cum auro.* **ii.** *Lacedaemonii capitĭbus coronātis in proelium ibant.* **iii.** *Servi ab eris verberabantur.* **iv.** *Mālum est optimorum consiliis resistĕre.* **v.** *Lacedaemoniorum libĕri legitĭme Dianae circum aram verberantur.*

Π ρ ε v ο d : **1.** Μυδρι πορεβyу говор са сребром, а ђутање са златом. **2.** Спарτανци су ишли у битку крунисаних глава. **3.** Господари су бичевали робове. **4.** Лоше је противити се мишљењима најбољих. **5.** Дјеца Спартанаца (спартанска дјеца) законито су се бичевала око жртвенка Артемиде (око Артемидиног жртвеника).

ВЈЕЖБА XVI. Μετάφραζε: **i.** *Miles Romānus in pugna gladio impĕtum faciĕbat.* **ii.** *Nauta etiam in procellis navĭgat.* **iii.** *Insūlas Dalmatiae amāmus.* **iv.** *Hanc urbem pulcherrĭma monumenta ornant.* **v.** *Canis timĭdus vehementius latrat quam mordet.* **vi.** *Periclis temporĭbus Athenae pulcherrĭmis monumentis ornabantur.* **vii.** *Ipsi hostes proditōrem patriae contemnunt.* **viii.** *Concordia patriam firmat.* **ix.** *Labōres homĭnes firmat.* **x.** *Victor inclĭte, patriam libĕras & servas.*

А н а л и z а : **Именице**: *Athene* – Ἀθηνᾶϊ; *canis* – κών; *concordia* – ὁμόνοιᾶ; *Dalmatia* – Δαλατιᾶ; *gladius* – μάχαιρᾶ; *hostis* – πολέμιος; *impĕtus*, *v. facio*; *insūla* – νῆσος; *miles* – στρατιώτης; *monumentum* – μνημεῖον; *nauta* – ναύτης; *patria* – πατρίς; *Pericles* – Περικλῆς; *procella* – θύελλᾶ; *proditor* – προδότης; *pugna* – μάχη; *tempus* – χρόνος; *urbs* – πόλις; *victor* – νικητής. **Придјеви**: *inclĭtus* – ἐνδοξος; *pulcher* – καλός; *Romanus* – Ῥωμαϊκός; *timĭdus* – δειλός. **Замјенице**: *hic* – ὅδε; *ipse* – αὐτός. **Глаголи**: *amo* – φιλέω; *contemno* – καταφρονέω; *facio (impetum)* – ἐφορμάω; *firmiter* – βεβαιῶ; *latro* – ὑλακτέω; *libĕro* – ἐλευθερῶ; *mordeo* – δάκνω; *navĭgo* – πλέω; *orno* – κοσμέω; *servo* – φυλάττω. **Прилози**: *etiam* – καί; *vehementer* – σφοδρῶς. **Предлози**: *in* – ἐν.

Μ ε τ ᾶ φ ρ α σ ῖ ς : **α'** Ὁ Ῥωμαϊκός στρατιώτης ἐν τῇ μάχῃ ἐφορμᾶ τῇ μαχαίρᾳ. (Π ο j a v e : *инструментални датив* (*dativus instrumenti*), у τῇ μαχαίρᾳ.) **β'** Ὁ ναύτης καὶ ἐν ταῖς θύελλαις πλεῖ. **γ'** Τὰς τῆς Δαλατιᾶς νήσους φιλοῦμεν. **δ'** Τὴνδε τὴν πόλιν τὰ κάλλιστα μνημεῖα κοσμεῖ. (Π ο j a v e : *конгруенција* nom npl ca 3sg глагола (τὰ ζῶᾶ τρέχει), у τὰ μνημεῖα κοσμεῖ.) **ε'** Ὁ δειλός κών σφοδρότερον ὑλακτεῖ ἢ δάκνει. **ς'** Ἐπὶ Περικλέους (sc. χρόνῳ) αἱ Ἀθηνᾶϊ τοῖς καλλίστοις μνημείοις ἐκοσμοῦντο. **ζ'** Αὐτοὶ οἱ πολέμοι τοῦ τῆς πατρίδος προδότου (ἢ τὸν τῆς πατρίδος προδότην) καταφρονοῦσιν. **η'** Ἡ ὁμόνοιᾶ τὴν πατρίδα βεβαιῶ. **θ'** Ὁ πόνοι τοὺς ἀνθρώπους βεβαιοῦσιν. **ι'** Ὡ κλυτὲ νικητᾶ, τὴν πατρίδα ἐλευθεροῖς καὶ φυλάτεις.

ВЈЕЖБА 22. Μετάφραζε: **1.** *Слога државу јача, а неслога упропаиштава.* **2.** *Персијски краљ Кир многе је народе поробио.* **3.** *Код старих народа робови се врло окрутно кажњаваху.* **4.** *Рат пустиши поља, уништава градове и умножава патње.* **5.** *Дјечаке у Спарти бичеваху код Артемидина жртвеника.* **6.** *Храброст Атињана јачала је град.*

А н а л и z а : **Именице**: *Artemida* – Ἄρτεμις; *Атињанин* – Ἀθηναῖος; *град* – πόλις; *дјечак* – παῖς; *држава* – πόλις; *жртвеник* – βωμός; *Кир* – Κύρος; *краљ* – βασιλεὺς; *народ* – ἔθνος, δήμος; *неслога* – διαφορά; *патња* – πάθος; *Персијанац* – Πέρσης; *поље* – ἀγρός; *рат* – πόλεμος; *роб* – δοῦλος; *слога* – ὁμόνοιᾶ; *Спарта* – Σπάρτη; *храброст* – ἀνδρεία. **Придјеви**: *атински* – Ἀθηναῖος; *мног* – πολὺς; *окрутан* – ὀμός; *стар* – παλαιός. **Глаголи**: *бичевати* – μαστιγῶ; *јачати* – βεβαιῶ; *кажњавати* – ζημιῶ; *побити* – δουλόω; *пустошити* – ἐρεμῶ; *умножавати* – πολλαπλασιῶ; *уништавати* – διαφθείρω; *уπροпаиштавати* – διαφθείρω. **Предлози**: *код* – παρά; *у* – ἐν. **Везници**: *а* – μὲν ... δέ; *и* – καί.

Μ ε τ ᾶ φ ρ α σ ῖ ς : **α'** Ἡ μὲν ὁμόνοιᾶ τὴν πόλιν βεβαιῶ, ἢ δὲ διαφορά διαφθείρει. **β'** Κύρος, ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς, πολλὰ ἔθνη ἐδουλοῦτο. **γ'** Παρὰ τοῖς παλαιοῖς (sc. δήμοις) οἱ δοῦλοι ὀμότατᾶ ἐζημιοῦντο. **δ'** Ὁ πόλεμος τοὺς ἀγροὺς ἐρημοῖ, τὰς πόλεις διαφθείρει, καὶ τὰ πάθη πολλαπλασιοῖ. **ε'** Ἐν τῇ Σπάρτῃ ἐμαστιγῶν τοὺς παῖδας παρὰ τὸν τῆς Ἄρτεμιδος βωμόν. **ς'** Ἡ τῶν Ἀθηναίων ἀνδρεία τὴν πόλιν ἐβεβαῖω.